

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrossats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

ANANT ALS BANYS

—Creyéume, siavuy també torném solas... demá mudarém de barraca.

CARTAS D' ISTIU

¡Qu' hermós es l' Ampurdá!... Ample, espayós, sembrat de vilas, pobles, llogarets y masos, té per corona la dentellada serra del Pirineu que senyoreja 'l Canigó, nevat la major part del any, y per espill la badía de Rosas de graciosa curva y transparencias de cel blau.

¡Quína comarca mes privilegiada l' ampurdanesa!... La terra lleva tota mena de fruyts y tots sabrosos: somriu en sas vinyas renovadas l' esmeralda del pámpol, que contemplan ab carinyo no exempt de noble serietat los olivers centenaris; catifas de userda tofuda jauhen extesas sobre sos camps; y en mitj de aquest panorama sempre rialler atravessa 'ls camíns la grinyoladora carreta conduhida per una parella de bous que arrambantse l' un al altre caminan calmosos, conduhits pel pagés de ayrosa estampa, barretina roja al front, faixa roja á la cintura.

En la terra del Ampurdá tot somriu y tot canta... En Pep Ventura, lo Clavé ampurdanés, va saber enclore en son *Arre Moreu* tots los accents, colors, armonías y matissos de la comarca... y per aixó l' *Arre Moreu* desperta vibracions y ressonancias en l' esperit de qui al recorre l' Ampurdá sab sentir las íntimas emociones que produheix ab sa hermosura la lliure naturalesa.

**

L' Ampurdá es també terra excelent pera passar l' istiu.

En los pobles de la plana hi abundan las espessuras, las salzaredas y 'ls bons camíns, que 's prestan á efectuar agradables excursions. Sens mes qu' enganxar lo caballet á la tartana, podéu llensarvos á recorre pobles y llogarets, en tots los quals hi trobaréu recorts històrichs, castells mitj enrunats, iglesias vellas, de formas románicas y torradas pedras, que convidan á remugar la vida del passat.

Jo no vaig fer mes que saborejar un día de tartana sortint encantat de ma visita á Vilabertrán y á Peralada, dos pobles antichs, lo primer famós per sa colegiata y per l' esperit lliure de sos actuals vehins que tenen son cementiri neutre, molt mes gran que no 'l catòlich, hábils hortolans que portan á vendre sos fruyts á la vehina Fransa, y notable 'l segon pel restaurat castell dels Rocabertis, en lo qual sos possehedors hi han esmersat una fortuna atesoranhi ademés una copiosa biblioteca y un riquíssim museu de tota mena d' antiguitats.

Molt me dolgué no poderme allargar fins al establiment balneari de la Verge de las Mercés, situat entre Figueras y la Junquera, al peu de la carretera de Fransa, la virtut de quals ayguas minerals sentí alabar molt, á pesar de que, segons sembla, no ha sigut may objecte de una explotació inteligent.

Pero mes me dolgué encare no tenir temps ni espay per arribarme fins al Pirineu ahont las boscurias de Recasséns y Cantallops y las aspresas de Massanet de Cabrenys, La Bajol y Agullana, convidan al excursionista ab sas soletats imponents y la frescor de sas ayguas regaladas.

La mar m' atreya, y cap á l' ona blava vaig fer orientar los brassos de la tartana. Era de bon matí y un ayre fresch y refrigerant atravessava com per un canó las dos oberturas del vehícul. Vilatenim, la patria de 'n Pagés de Puig, y Vilasacra, modestos pobles pagesos, se troban al pas de la carretera de Rosas. Se vadeja després lo riu Muga, aixut en aquest temps, y apareix l' antiga vila de Castelló de Ampurias, de carrers tortuosos qu' escalan un petit puig sobre 'l qual ostenta sa massa de pedra picada una gran iglesia gòtica ab honors de Catedral.

Los poderosos Comtes de Ampurias la construhiren en la época de son esplendor ab l' idea de tenir bisbe en sos Estats; pero 'ls reys soberans de Aragó y comtes de Barcelona d' acort ab la Seu de Girona 'ls ferén sempre la trabeta y no ho pogueren conseguir may, que per lo vist en aquells temps de tanta fé religiosa, era mes difícil que avuy establir un bisbat. La gran gabia de pedra, decorada ab una primorosa portalada gòtica, quedá sense aucell, y aixís ha arribat fins als nostres días, en que serveix de parroquia á la vila.

Detrás del altar major s' hi troba la sepultura de un dels mes ilustres comtes. La estátua jacent vesteix cota de malla, y té l nas mutilat. Lo nas es lo primer que solen perdre 'ls guerrers de sepulcre en las lluytas ab los que sigueren sos vassalls, y quan ja no s' hi poden tornar.

**

De Castelló á Rosas s' atravessan alguns estanys, cuberts de jonchs y bogas y animats per bandadas d' ánechs que s' hi rabejan. La carretera va arrimantse á la montanya, prolongació del Pirineu que 's fica dintre mar rematant ab lo cap de Creus, la punta mes oriental de la Península ibérica.

A redós de aquesta montanya y prolongantse llogas y mes llogas per la banda de S. O., s' hi extén la costa de la badía de Rosas, qu' es una maravella incomparable. La famosa conxa de San Sebastián s' eclipsaría avergonyida davant de la inmensa badía ampurdanesa. ¡Quína curva mes graciosa y perfecta!... Ni feta ab compás. ¡Quín blau mes pur y quína tranquilitat ia de las sevas ayguas!... ¡Y quínas perspectives las que ofereixen sas voras que s' enretiran fins á disfumarse en lo llunyá horizó!...

Y Rosas que hauría de ser port de primer ordre per sas condicions de abrich y per sa situació á poca distancia de la frontera francesa, es un petit poble de pescadors. En aixó sols se coneix l' esperit migrat, la dessidia y l' impotencia de la pobra Espanya.

A mon pas tinguí 'l gust d' estrenyer la ma del amich Sunyer y Capdevila, que vejeta tranquil, rodejat de sa família, en una caseta blanca arrán de mar. En sa guerra á la tisis pot cantar victoria. Está sá y fort y ben disposat per arribar als cent anys, ó per passarne si s' hi empenya.

Rosas ha honrat la bona memoria de son fill predilecte lo Dr. D. Jaume Pí y Sunyer, mort fa poch en la mateixa vila, posant lo seu nom en lo carrer mes important de la població.

**

De Rosas á Cadaqués, tres horas de viatge per un antich camí de carros bastant ben conservat. Un peó 's cuida de tapar tots los sots y de arreglar los passos perillosos, y ho fa á conciencia.

La pesadés del tránsit está de sobra compensada per la bellesa de las perspectives que 's van descubrint, á mesura que 'l camí s' eleva pel repit de unas montanyas, en altres temps cubertas de pomposas vinyas, avuy sols en part replantadas. S' arriba, per fí, al punt culminant, desde ahont se divisa á ma esquerra 'l Port de la Selva, 'l cap Cervera y una bona part de las costas francesas, y á la dreta 'ls pichs dels Simonets. En un recotze, nomenat Gira-culs, passa 'l camí per un curiós pont de pedra seca, construhit per un enginyer d' espardeya, fill de Cadaqués. Es en lo género rústech una construcció admirable.

En la divisoria del terme de Cadaqués y Rosas, vaig trobar al amich Rahola que m' esperava. Junt ab ell baixarem la costa, á través de montanyas rublertas de petites feixas sostingudas per parets de pedra seca y cubertas de verdaders boscos de olive-

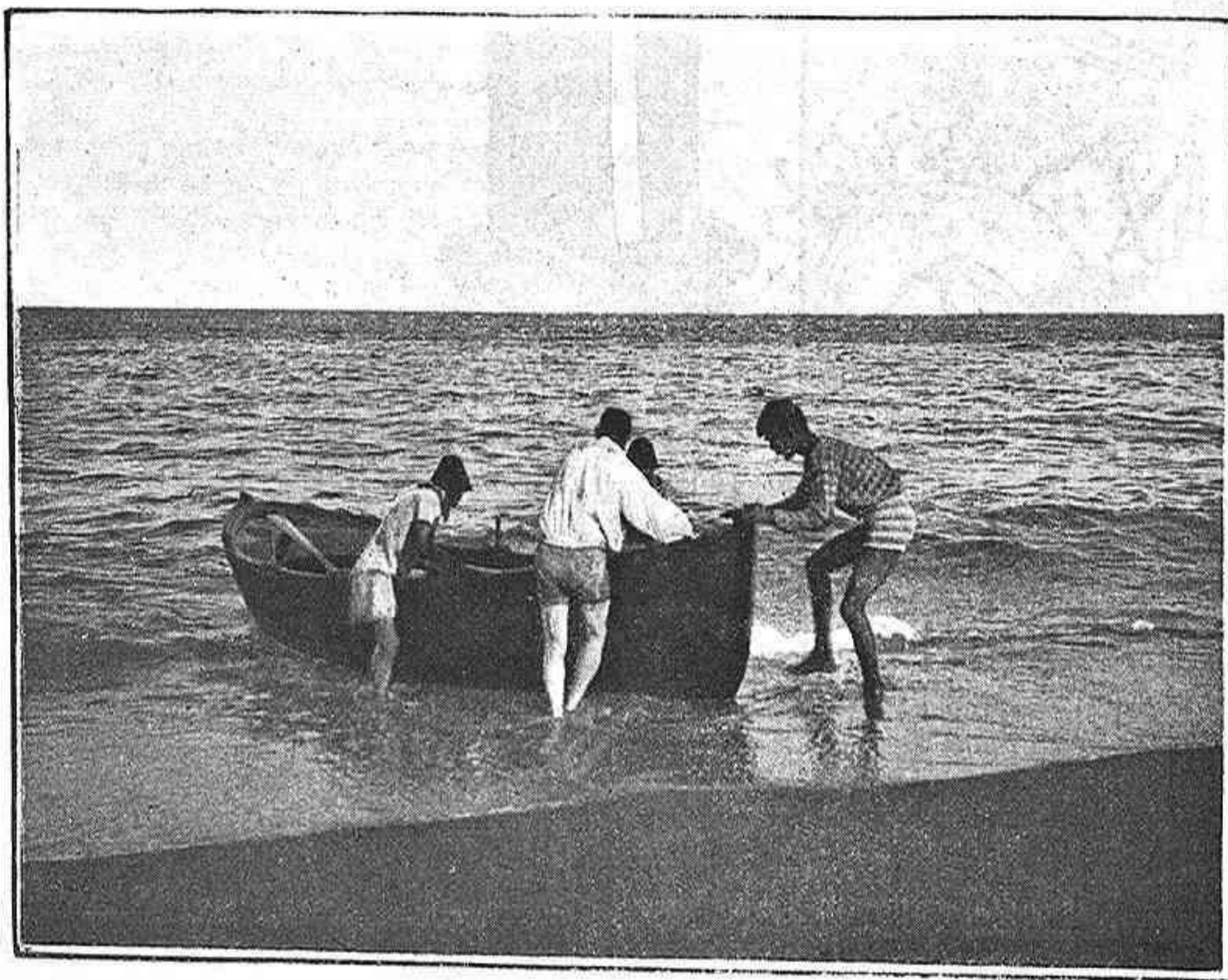
UN ALCALDE ABURRIT

Primer la carn, ara 'l pa;
no 'm deixaran sossegá!

ELS NOSTRES PESCADORS

(Ins. RUS, col·laborador artístich de La ESQUELLA.

Varant la barca.

ras. ¡Quin treball representa aquest aprofitament de una terra ingrata y rebeca!... Aixó sols, si altra cosa no hi hagués, honoraria la laboriositat dels fills de l' hermosa vila catalana.

Aquesta blanquejava al fons, apilotada al entorn del campanar de la seva iglesia. A son davant s' extenia 'l mar, formant un port natural, sembrat de calas, rocas y esculls. Tant mes bonica, com mes un s' hi acosta, se desplega la vila en anfiteatre, rebent las alenadas sanitosas del mar. Las casas, totes blanques, escalan la montanya, per veure'l, las unas per damunt de las otras. Las finestras y balcones semblan ulls oberts contemplantlo. Es lo seu enamorat que las obsequia canviant tot' hora de matís, desde 'l gris perla al blau turquí. ¡Y qué hermosos son lo mar y la vila!...

L' amich Rahola, qu' era qui m' havia invitat moltes vegadas á visitar sa vila natal, tan bon punt haguérem posat lo peu en terra, 'm preguntá:

—Qué tal? ¿Qué 't sembla?

Y jo per tota resposta, vaig donarli una abraçada.

P. DEL O.

DEL NATURAL

Un gomós molt tartamut,
que quan parla fins fa pena,
va veurer á una morena
que ab pas llarch y resolut
á sa casa 's dirigia.

—Maca, maca,—aquell li deya;
y ella, estufada, somreya
al sentir tal lletania,
y ell que t'nia molt fetje,
ab sa parla de carraca
va acabar dihent:—Maca.... maca....
ma....ca....so ab Judas, ¡qu' es lletja!

FELIX CANA.

¿PER QUÉ NO PLOU?

Es la pregunta que tothom se fa, sense sapiguer-hi trobar satisfactoria resposta.

¿Per qué no plou?

Els que 's dedican á fer calendaris han pronosticat la pluja una pila de vegadas. El barómetro ha votat també en pró sis ó set cops. Els núvols se 'ns han passejat á ran dels nassos horas y días enters.

Y no obstant y aixó, no plou. ¿Per qué?

¿Volen saberho?

Comensin á escoltar.

**

Alarmats per la insistent sequedat que 'ls desgraciava las plantas, els pajesos van á elevar els seus prechs á Nostre Senyor.

—Els camps se 'ns assecan, els arbres se 'ns mustigan, las vinyas se 'ns moren... ¡Per pietat, Senyor, una mica de pluja!—varen dirli en tó suplicant.

Deu, que lo que menos pensava era que á la terra hi faltés aygua, va mirársels, sorprés.

—¿Que no hi fet ploure, per ventura?

—No senyor; devéu estar distret... us en hauréu descuydat. Fa quatre ó cinch mesos que no hem vist mes aygua que la de las fonts... ¡de las fonts qu' encare rajan!

—Corrent. Confesso que m' havia fugit de la memoria. Demá tindréu l' aygua que demanéu.

—¡Cregui que li agrahirém moltíssim! D' aquesta pluja depén la nostra subsistencia, la d' una infinitat de familias, el pa del pobre...

—Nada; demá plourá.

Aixó succehia en dissapte.

**

L' endemá l' amo del cel feya 'ls preparatius per enjegar las regadoras de la pluja.

Pero á lo millor, quan ja las espitas estavan á punt y las mangueras amanidas, arriba á las alturas aquesta súplica inesperada:

—¡Us demano, Senyor, que no feu ploure!

—Hola! ¿Y aixó?

—Perque una sola gotellada avuy, serfa la meva ruína.

—¿De qué fas tú?

—D' empessari de toros.

Deu anava á tréuressel del davant ab quatre fás-tichs.

—Els toros no mereixen atenció de cap classe. Son una diversió, y 'ls que en aquestas circumstancias se diverteixen.... ¡que 's fastidhin! Vaig á fer ploure.

—¡No ho feu!.... En la plassa de toros hi ha á centenars de personas que d' ella viuen. ¿Qué menjaran demá si la pluja m' obliga á suspendre la corrida, y no 'ls pago?

—Es que 'ls pajesos em venen xeringant cada día ab la mateixa lletania: ¡Aygua, Senyor!.... ¡Senyor, una mica d' aygua!

—¿Per qué no feu una cosa? Enviheu la pluja; pero no l' enviheu demá: deixeuho per dilluns.

—Tens rahó: aixís accontento als agricultors y no 't perjudico á tú. Dimars plourá.

**

Pero 'l dimars rebé Deu una nova visita.

—Senyor ¿diu que avuy ha de ploure?

—Aixís ho tenfa'determinat. ¿Per qué ho preguntas?

—Perque soch l' empessari del Fronton, y si plou, ¡m' heu reventat de serio!

—¡Mira que 'ls pajesos diuen que....

—Els pajesos son uns egoistas. No mes pensan en las sevas cosas. Los demés.... que 's morin.

—T' equivocas. El pajés pensa en ell y en tot. El pajés cull blat, que 'us mata la gana, cull ví, que 'us cura la set; cria patatas, fa monjetas ...

—També 'l Fronton, á la seva manera, contribuix á la prosperitat y al benestar general. El diner en ell corra, n' hi ha molts que hi guanyan....

—Y molts mes que hi perden.... ¿oy?

—Apart d' aixó, 'l Fronton té una dependencia numerosa; facilita feyna als cotxeros, als pelotaris.... hasta als fabricants d' ulls de vidre.

—¿Als fabricants d' ulls?

—Sí senyor: pels molts ulls postissos que 's necessitan per remediar las averías que en la vista dels espectadors ocasionan las pilotas.

—En fi.... no vull disgustar á ningú: allargaré la pluja per dimecres.

Arribá 'l dimecres, Nostre Senyor prepará 'ls elements necessaris y comensá donar l' ordre de ploure.

—¡Alto!—exclamá un foraster ab veu planyidera: —¡feume la caritat de no deixar caure una gota d' aygua, Senyor!

Deu, una mica marejat, va preguntarli:

—¿Qu' ets tú?

—Propietari d' una barraca de banys. Mentres el temps s' aguanti, la concurrencia al meu establiment no minvará; pero ¡pobre de mí 'l día que ploqui!....

—Bé, sí; pero 'ls pajesos....

—Els pajesos, Senyor, no tenen barracas de banys: per xó no mes pensan ab els seus blats y 'ls seus ceps.... ¡Per compassió!.... ¡que no ploqui encare!.... ¡Us ho demano de jonolls!....

Aquí tenen vostés perquè no plou tantas senmanas há.

Deu titubeja... vacila... no sab qué fer...

ZOOLOGÍA MARÍTIMA

Pel séu ayre, per sas flas
y sobre tot pél séu deix,
si 's convertissin en peix
¿vritat que foran anguillas?

Ella y ell passejant,

Passa l'altre.—¡Té!

Y el gos cull la carta.

¡y la dona á n' ell!

¡Es tan difícil donar gust á un mateix temps á tantas personas!...

A. MARCH.

LAS PRUNAS DEL SR. METJE

Prou lo senyor metje, durant los pochos moments vagatius que sos malalts li deixavan lliures entrava mitj de amagatotis al hort, que possehia als aforas del poble y adossat á la paret de la iglesia, al objecte de escudriñar qui era 'l brivall ó brivalls, que escalant la alta margenada que 'l tancava per la banda del camí, se li ficavan á dintre, menjantseli las prunas de las brancadas baixas d' una prunera que las feya grossas y rodonas com bolas de billar; pero may pogué atrapar al petit ratoner, y petit havia d'esser, per quan com queda dit, no 'n tocava d'altres, que las que penjavan al alcans de la seva má, ó quan més, las que 's trobavan á tret de tercerilla.

Lo que portava més enquimerat y posava fora de tino, al bó del senyor metje, era 'l veure que las prunas que avuy estavan ya casi maduras y esperava al endemá pera cullirlas, al anarhi á primera hora, trobava que altre, més matiner qu' ell, l' havia guanyat per má. Aixó 'l sulfurava de tal manera, que á trobar *in fraganti* en aquells moments al autor del furt, á ben segur que després hauria tingut ell mateix que curarli alguna vergasada mal dirigida y donada en moments de irreflexiva indignació. Pero lo que no li cabia á la barretina, era lo com se las arreglava l' entremaliat pillastre pera escalar las parets, exposantse á esser vist

ó bé á rompres la nou del coll, ab lo sol y exclussiu objecte d' entrar al hort á llaminejar.

Un día, després de trobarse en que se li havian menjat mitja dotzena de prunas que 'l día ants ja volia cullir, digué ab resolució:

—¡Jo sabré qui es lo *Uadre!*—

Y sorti del hort; y encaminantse en vers al poble, entrá á la farmacia.

—Dónam un *frasco* petit.— digué dirigintse al farmacéutich.

Quan lo tingué obri las vidrieras d' un armariet, y qua-

tre gotas de aquí, quatre de allá y un rajolinet de més enllá arreglá ell mateix una *pócima*: ben tapat 'l frasquet, se 'l ficá á la butxaca, y,

—¡Adeu!— digué surtint disparat sense donar explicacions, deixant al apotecari ab un pam de boca oberta, no sabent que pensar de la extranya feta del senyor metje.

Aquest torná altra volta al hort, y un cop allí tragué 'l frasquet y una diminuta xeringa que usava pera fer inyeccions subcutáneas. Carregá la xeringa ab lo líquit y feu un parell de dissimuladas inyeccions en algunas de las prunas, ja casi maduras, que penjavan de las brancas baixas, senyalantlas degudament.

—¡A fé de Déu!— exclamá un cop realisada la operació —lo baylet que se las menji prou donará feyna á casa seva y correrán més que depressa á buscar al Sr. metje....

Y se 'n aná del hort tot satisfet, saborejant per endavant la satisfacció que experimentaria quan vingués lo desenllás de la entremaliadura que deixava preparada.

Lo día següent transcorregué sens novetat. Las prunas *injectadas* continuavan penjant de la prunera, esperant al incógnit llaminer.

Pero al ensendemá, quan lo senyor metje disposava á sentarse á taula pera dinar, se presentá tota esvarada la majordona del Sr Rector, exclamant:

—¡Cuyti, corri per Déu, senyor Doctor, vingui á casa tot seguit que 'l meu xiquet no sé que li haurá agafat! ¡Se 'n va per dalt y per baix de tal manera qu' es una conciençia!

—¿L' escolanet?— preguntá 'l Sr metje.

—Sí, senyor: cregui que se 'ns está *escolant!* ¡Ay Senyor; y quin tropell!...

—Ja vinch, ja vinch. Comenseu á caminar.—

Una volta sol, digué cridant:

—¡Francisca! porta 'l diná.— Se sentá á taula y ab calma se posá á menjar tot murmurant:

—¡Ja hi agafat á la rata! ... *Con que*, ¿era l' escolá? ara comprench per ahont entrava al hort: baixava per la tauladeta del quarto dels mals endressos de la iglesia.... ¡*Bravo, hombre, bravo!* ¡No 'n volia saber d' altra!—

Encare no havia acabat de dinar quan se presentá de nou la majordona.

—¡Per mort de Déu!... ¡Lo noy se 'ns está morint!...

—Anem! vejam que será aixó.

Efectivament; trobá al pobre escolanet jemegant, més mort que viu. Talment semblava que anés á finar.

—¿Qué ha estat aixó?— li preguntá polsantlo é inspeccionantli la llengua. Després aprofitant un moment en que la mare del noy sorti del quarto, li digué:

—¿Oy que avuy de bon matí has entrat al hort del senyor metje á menjárteli las prunas?... No m' ho neguis, perque t' ho conech; pero ves alerta, perque si hi tornas ja pots dir al fuster que 't fassi la caixa. Per avuy quedas perdonat.

Li receiptá un calmant y 's despedí, tranquilisat á la mare respecte á la malaltia del noy, que al cap de dos días ja tornava á ajudar la missa al Sr. Rector; y desde aquesta feta las prunas del hort del senyor metje, estigueren sempre més á la disposició de aquest, que las deixava madurar tant com volia, sense por de que ningú 'l guanyés per má en cullirlas.

RAMÓN RAMÓN.

Manera clara y sencilla d' arreplegá una pubilla

POESÍA PREMIADA EN UN CERTÁMEN HUMORÍSTICH

Avuy que lo del mon
está ja alló que 's diu molt explotat
y que per treure 'ls duros d' allá hont son
ja cap sistema queda, la vritat
difícil fins cert punt
es trovar per casarse una pubilla
que de naps tinga un munt
ab or, plata, paper... ó calderilla;
puig buscan lo mateix
las noyas que 's figuran sé un xich macas,
no miran si un home es de carn ó peix,
lo que miran si te bonas butxacas.

Lo qui vulgacasarse

abans de calculá en dona buscar-se
lo que primé deu fé (y no hu prengui á
lo bigoti deixarse [broma])
perque acreditar puga qu' es un home.
Després indaga be
'hont hi ha una pubilla ab molt *parné*
y ha de passar senmanas
tant si 'n té com no ganas
fent el bestia (ó fent l' os, que 'l ma-
Si surt ella al balcó [teix té.)
y veu que ab ell ja para sa atenció,
lo mocador se treu
y fent un signo extrany tal com se deu:
(pro, aixó sí; ha de ser net 'l mocadó.)
Si ella gens se sofoca
y 's posa 'l mocador seu á la boca
será aquella senyal
que ab molt caliu l'amor al cor li toca
(si no vol dir que té mal de caixa.)
Tot aixó ho segueix fent
uns quants dias seguits, fins al moment
que ja pels dos no hi ha cap senya
[nova,
demostrant així estar molt be de roba
si sempre 'l mocador dú diferent,
Si li surt be aquet cas
deu procurá algun dia
saludarla quan surti ab sos *papás*
y seguir-la, pro ab gran coqueteria
encar que digui algú que fa de nas.
Un dia la ocasió
s'aprofita, deixant caure 'l bastó
quan els tinga á dos passos,
y si més vol *llamar* d' els l' atenció

se deixa al seu davant caure de nassos.

Aixó encar que 's pot dir
que no resulta gayre apropiat
un acte obliga á fer de caritat
com es poguer cullir
de terra á un home brut y espellifat.

Al mateix temps, motiu
dona aquet incident tan... expressiu
d' entrá en conversació.

Crech jo que per fe aixó
no 's necessita pas esser molt viu.
Quan ja amich ab ells es
donantlos molta *taba*
l' acte aquell generós molt els alaba
y com si fent estés
una comedia, en declarar-se acaba,

La petició no atura
ensalsant la virtut y la hermosura
de la nena á qui vol fer molt felissa
y ab bastants modos jura
que si convé anirá... sovint á missa.

Si 'l vell llavors volia
saber de la familia que venia
li diu que viu tot sol, que una germana
la única que tenia
va morir de repent, lluny, á l' Habana.

Puig si es ella aixerida
l' entendrá desseguida
y aviat podrá compendre
y llegir en sos ulls alló tan tendre
de «jo 't faré felís tota la vida».

Al fi d' eixa entrevista
que ha de ser lo millor de la conquesta
la ma de tots apreta
espolsant ab el colze una miqueta
perque aixó vesteix molt y fins fa artista.

Un cop dat aquet pas
ja pot dormir tranquil... quan tinga son
y 's pot riure del mon;
anant primé á cal sastre, si per cas
al caure, va estripar-se 'l pantalón.

Qui vagi curt d' ermilla
ja veu que aquesta forma es ben senzilla,
ho pot probá y si ho logra
tindrà molts rals, pubilla
y alguna cosa més, fins tindrà sogra.

Si á algú aquest plan li agrada
y practicantlo, aixó lograr pogués

SORTINT DEL PAS

¿L' aygua falta? Pues, paciencia;
per cuyná ho farém així,

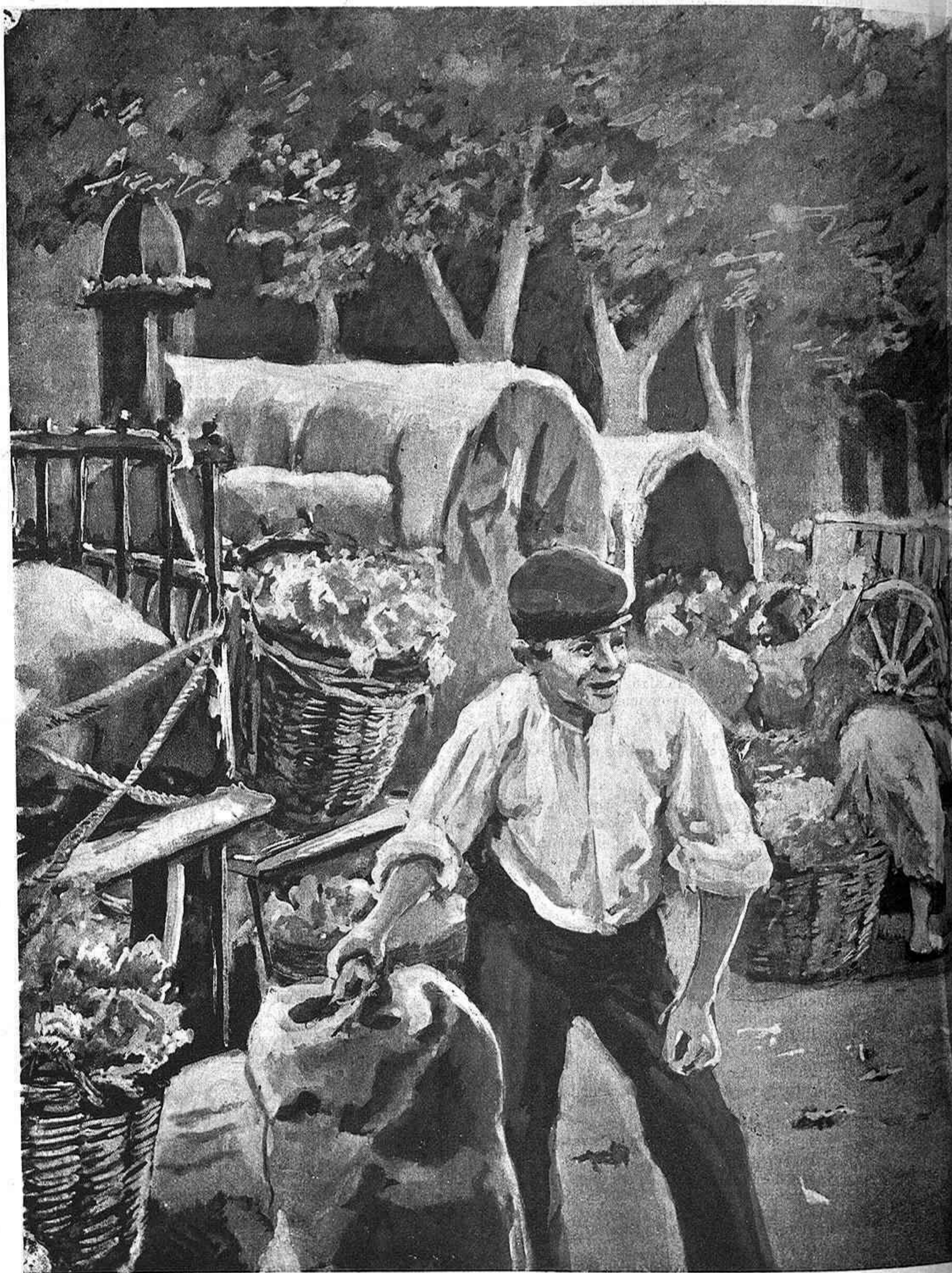
ab vi 'ns rentarém la cara

y hasta la bugada ¡ab vi!

LO QUE MENJÉM (per V. BUIL.)

Alredors del mercat de Sant Joseph, a l' hora de l' arribada dels carros de la verdura.

com autor que d' ell soc, no li
[vull res....
mentre 'm dongués a casa seva
[entrada
per anar-li ensenyant tot lo demés.

J STARANSA.

EN LO RESTAURANT

—Juro passá al teu costat
angel meu, tota ma vida;
tu acariciantme ab anhel,
jo extasiatme ab tas caricias.
Tu 'm dirás, «aixó has de fer»
y jo al moment obehinte
deixaré de se 'l que soch
per se esclau teu quant ho digas.

Viurém felissos els dos
com dos anellets que nian.
May cap pesar ni condol
eclipsará nostra ditxa.

A mon costat te tindré
guardada, com guarda nina
un avar los seu tresors
y febrós els acaricia.

Y aixís com aquet disfruta
sentint monedas com dringan,
mon gosar mes infinit
será sentir ta veu fina.

No voldria altre gosar
que passar tota ma vida
aprop teu sempre adorant
ta figura tan divina.

Rica en preciosos perfils,
y de formas atractivas,
de posats alhagadors,
y de ademans que cautivan.

Voldria poguerm dormir
desfent tas trenas finissimas
y petonejant ton rostre
que, ay ingrata ¿perque 'm privas
de que 'l pugui contemplar?

¿Perque 'm negas eixa ditxa?
Desfeste d' aqueix drapot
vida meva, que es indigne
de ocultar tanta bellesa
y ensenya prompte a ma vista
una cara encantadora
com ta figura atractiva.

Arréncala, per favor
¿De qué temps? ¿perque vacilas?
¿No t' he dat palpablement
probas certas é inequivocas
de que t' adoro?... Oh, per Deu,
complau-me prompte ó be digas,
manam lo que tinc de fer
per alcansá aquesta ditxa....

Me tens a tos peus rendit;
ets la reina més altiva;
pots manar a ton esclau
que estará prompte a servirte
y es capás de escalá 'l Cel
si ta voluntat ho dicta....
—No vull res d' aixó.... (respón
la máscara ab veu fingida)
...solament vull (y a n' aquí
se treu la careta)—Digas....—
...que 'm paguis tot lo que 'm deu
la teva dona, la Anita....—

Lo galan aixeca 'l cap;
y aixís que li veu la fila
gira 'ls ulls, se torna groch,
s' adressa com una viga,
y cau extés murmurant
entre-dents: ¡es la modista!....

PAU PLÀ.

NOVEDATS

La campanya de 'n Vico 's va desenvolupant en una no interrompuda serie de victorias.

Després del triomfo de *Juan José*, el de *Un drama nuevo*. Els anys passen en vá pel gran actor. Pocas vegades el *Yorick* ha trobat un intérprete tan felís. Las situacions més difícils del hermós drama del Sr. Tamayo resultan senzillament grandiosas, gracias á la inmensa figura del Sr. Vico, que ompla la escena ab son talent incomparable.

Entre ls que l'acompanyan en la execució d'aquest drama mereix especialissima menció la senyoreta Sala, una artista que sent y diu ab entonació justa, mostrantse contínuament digna del aplauso ab que 'l públich premia 'l seu treball.

La representació de *Un drama nuevo* valgué al Sr. Vico una ovació. No 's mereixia menos.

El dissapte 'ns doná *La carcajada*.

¡Quin art! ¡quina maravella d' execució! ¡quánta grandesa!...

Dominat el públich per la mágica inexplicable del ilustre actor, al finalisar lo segon acte li tributá una tempestat d' aplausos.

REFORMA INDISPENSABLE

Figurí de *gura* de caballería.
Cuberts l' un y l' altre ¡qué bonich sería!

En resúm, á pesar de las desventajosas circunstancias en que ha vingut á Barcelona, el Sr. Vico recull aquí, y d' aixó ens en alegrém de veras, tanta honra com profit. El públich, el gros públich, acut al teatro cada vespre.

NOU RETIRO

Dissapte, dugas *novedats*: primera representació de *L' Africana* y debut del celebrat tenor Sr. Bugatto.

El brau artista conta avuy com sempre ab el favor del públich. En la partitura de Meyerbeer senti ab freqüencia las caricias del aura popular, de las quals participá també 'l mestre Perez Cabrero, que dirigí l' ópera ab la discreció en ell proverbial.

Després de la funció del diumenje en el cartell del *Nou Retiro* s' hi introduheix un cambi. El preu, que era de dos rals, baixa á un.

Si aixó no es posar la música al alcans de totas las inteligencias y de tots els portamonedas, ni may.

TIVOLI CIRCO-EQUESTRE

L' empresari d' aquest local s' haurá dit:

—En mitj de la desfeta tempestat que avuy corrém en aquesta terra ¿qué es l' únich que se salva?... 'L *cupó*.

Donchs apliquém el *cupó* á l' administració del espectacle públich, y molt será que la cosa no surti bé.

La combinació ideada per la empresa es senzilla. De tant en tant inserta un *cupó* en los diaris locals, y á tots aquells que 's presentan en el despaig ab el *cupó* del dia, se 'ls cedeix butaca y entrada á meytat de preu.

De fixo que 'n Navarro Reverter celebrarà la ocurrencia.

—Lo que no s' inventan á Barcelona—deurá pensar—no s' ho inventan en lloch.

*
* *

El programa d' aquest favoregut local conta ja ab un número completament nou y de verdadera atracció: l' atleta Nino.

Es un Hércules que en materia de forsas fa barbaritats.

Aixeca no sé quants quintars d' una vegada, y alsa á pols sis personas colocadas dintre de una bola....

Sense perill d' equivocarse, 's pot assegurar que un artista d' aquestas condicions arrastrará públich.

N. N. N.

¡OJO, ALERTA!

—Ola Quimet, apropósit, fa temps que 't busco.

—Qué dius!

—Lo que tinch de dirte ho sento, pro... nada, 't vull advertir.

—Potsé es tracta d' algún timo?...

—Ca, res d' aixó. (Cóm li dich?)

Es un assumpto més grave que 'l teu nom posa en perill.

—Lo meu nom?... ¡Noy no fém bromas!

¡No 'm fassis está intranquil!

Potser la dona m' enganya?...

—Tant com aixó no t' ho dich,

pero las veus aviat corren

y donan molts que sentis,

y com tú sabs que t' aprecio

com s' aprecia un bon amich,

no voldria....

—Cuyta, acaba

—Que 't fessin un infelís.

—Aixó vol dir....

—Que ta esposa

quan tocas pipa á las nits,

rep com mitj d' amagatotis

á casa seva al cosí.

—Que dius ara?... ¡me sublevas!

no es versió....

—No, cert n' estich.

—Vull probas.

—Probas puch darte.

—Donchs digas:

—¿Serém amichs?...

—Está clar ¡quina pregunta!

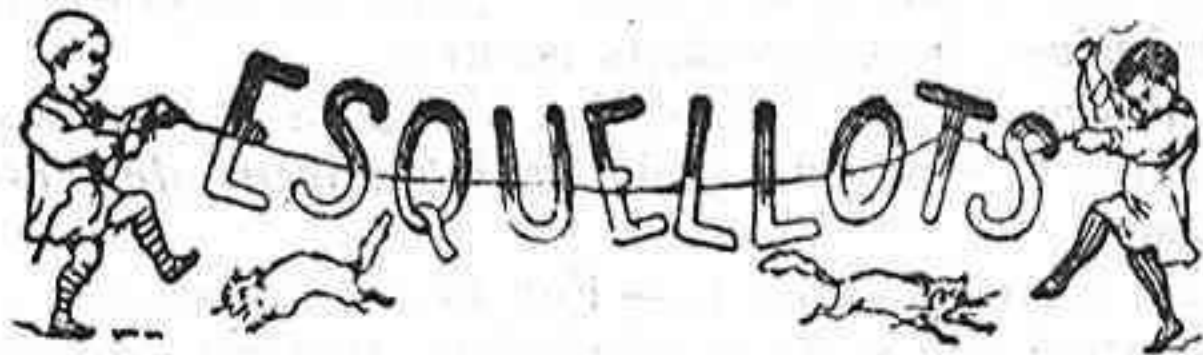
—Vols dir, Quim, que si t' ho dich no voldrás alsa la llebra?

—Fuig, home fuig, ja pots dir.

—Donchs be, noy, la teva dona
se que rep al seu cosí...
per qué quan va á casa teva
sempre m' hi sorprén á mí.

ANTÓN DEL SINGLOT.

Creyém á nostres lectors en terats del fet.

Lo Sr. Cánovas, que 's trobava estiuhejant á Salta Agueda, fou assassinat lo diumenje derrer, poch avans de dinar, per un individu extranger anomenat Miquel Angiolillo, que li dispará tres tiros de revolver.

Aquesta nota lúgubre, que ha impressionat vivament l' opinió, vé á aumentar el desconcert que temps há reyna á Espanya.

Tenia rahó un diari, que al donar compte de la terrible noticia recordava aquells versos:

«¡Allá va la nave!

¿Quién sabe dó va?»

¡Vajin á sapiguerho!

Si al fi no s' estrella,
miracle será.

El *Diari de Barcelona*, ab un goig infantil que á la séva edat no li está gayre bé, fa constar que ab motiu de la espectació ocasionada per l' assassinat del jefe del govern, algun número del *Brusi* s' ha arribat á vendre á deu rals.

Y ho diu sense tenir una paraula de reprobació pels que mentres siga fer negoci, no reparan en aprofitarse de las més tristas circunstancias.

¿No val deu céntims el *Brusi* del demati?

¿No 'n val cinch el de la tarde?

Donchs ¿per qué s' alaba de que se 'n ha venut algun á mitj duro?

¡Pot venir ara parlant de diaris populatxeros y explotadors!

El qui en els ulls dels altres veu la palla,
quan en els séus hi té una viga, calla.

A pesar de las famosas obras de la mina de Moncada y dels grans traballs de canalisació que tan cars ens costan, la escasses d' aygua va acentuant-se á Barcelona de día en día.

Hi ha fonts que no rajan, en altrás el caudal s' ha reduhit á la més mínima expressió, moltas casas particulars s' han quedat en sech....

Un taberner ho deya:

—Si aixó del aygua no s' arregla aviat, no sé pas d' ahont lo traurém el ví.

***

Encare que per aixó no hi ha qu' espantarse.

Aquest día va descubrirse en el carrer del Pont de la Parra una fábrica de ví artificial, montada ab tots els adelantos del *art* y ab una existencia *vista* d' uns 20 mil litros.

¡Al carrer del Pont de la *Parra*!

Ja 'm sembla que sento la defensa del interessat.

—¿De qué 'l feya aquest ví que se li ha trobat al magatzém?

—De rahíms.

—¿Sí?... ¿D' ahont els treya?

—De la *parra* del méu carrer.

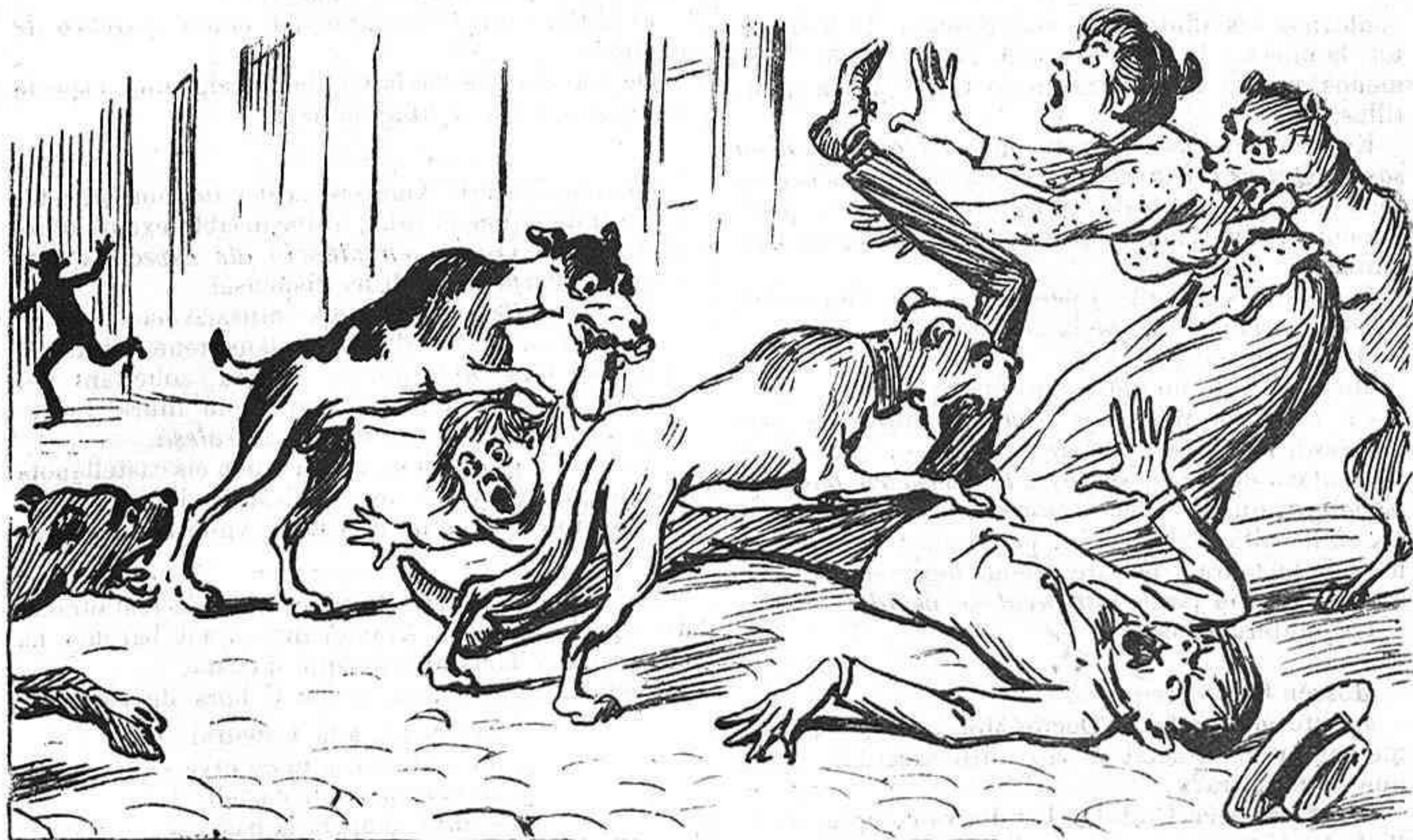
***

De totas maneras, un cop resolt l' assumpto, ja cal que 'l mudin aquest nom.

En lloch de la *Parra*, més bé estará carrer del *Pou*.

Mossen Cinto ha tornat á agafar la ploma pera

INDEPENDENCIA CANINA

—¡Arriba, menuts, que han despatxat als *lasseros*!

UN MATRIMONI APURAT

Per fugir de la calor
han determinat marxar,
pero ara rodan y rodan...
y no saben hont anar.

contarnos sas aficcions y sas tristesas. Li han pres tot: la missa y la lira. No será extrany que 'l día menos pensat li embarguin lo tinter y las quar-tillas.

En sas primeras cartas tituladas *Llorers espinosos* y *¿Què es l'ingrat?* ens conta sa coronació efectuada á Ripoll pel bisbe Morgades, quan lo poeta era encare almoynier del poderós Marqués de las Cinquillas.

Però tant bon punt va perdre l'amistat de aquest prócer, va perdre també la del seu bisbe.

¿Per quin motiu?

Mossén Cinto ho indica ab frase gráfica:

«Y lo Doctor Morgades, *amich sempre de gent de bossa*, havia de aprofitar la bona ocasió que se li presentava de fer un servey á la primera bossa d' *Espanya*, quals recomanacions tenian molta influencia en las altas esteras, fins per si may somnias en flors de púrpura y pendre 'l lema dels verdosos magraners de son jardí: *purpurat ex veridi*.»

La punteria es certera.

Mossén Cinto pregunta:

«¿Quin mal he fet al Doctor Morgades per tractar-me com no ha tractat á cap altre sacerdot, desde que porta mitra?»

¡Pobre Mossén Cinto!... Un día va comprar un folletí que s'ensanyava contra 'l bisbe *amich sempre*

de gent de bossa, y va destruhirlo. Un altre día va comprar á son autor lo manuscrit de una novela sobre manera dolenta en que se 'l posava molt malament, entregantla al Doctor Estalella perque compartís ab ell lo plaher de ferla desapareixer. Un altre día va borrar unas lletras escritas ab carbó en lo cancell del palau del bisbe y que deyan enfrancés: «*Içi vive un évêque sans coeur*.»

¡Pobre Mossén Cinto! Res d'aixó li ha valgut per deturar la sanya del bisbe *amich sempre de gent de bossa*.

Ell sí que podrá dir: —Feu favors á bisbes....

Encare que si va seguint aixís, trayentli los draps al sol, Mossén Cinto farà una bona obra.

Lo Marqués de las Cinquillas no haurá lograt fer cardenal al bisbe Morgades; pero l'inspirat sacerdot privat de la mitra haurá lograt omplirli 'l cos de *cardenals*.

Algo es algo.

Es necessari cambiar lo Jefe dels Consums.

La plassa, segons noticias, se provehirá per oposició rigurosa, entre 'ls que la sollicitin.

Al efecte l'hereu Pantorrillas está ultimant las bases dels exercicis á que s'haurán de subjectar los candidats.

L'exercici mes important será de carácter físich. Consistirá en portar sachs de diners desde las oficinas de consums á la Plassa Real. Se anirá graduant lo pes á cada viatge. Y aquell que puga portar lo sach mes gros y mes pesant, aquell será 'l preferit.

Sobre 'l bateig del nen aschanti que vá neixer días enrera á Barcelona:

—Es molt difícil que puga batejarse'l—deya un devot.

—¿Y aixó, per qué?

—Perque enmascararía l'aygua beneyta, y després totas las criaturas que fossen batejadas á continuació, semblarian mulatas.

Ha mort el *Gallo*.

Ja feya algún temps que s'havía retirat del toreig á pesar de lo qual contava ab molts admiradors que recordavan gustosos sas hassanyas.

El *Gallo* siguié l'inventor del famós *quiebro de rodillas*.

De manera que havia fet del toreig una especie de religió: hasta s'hi ajonollava.

La República de Andorra, acaba de nombrar fill adoptiu de aquelles valls, al incansable excursionista D. Artur Osona, en atenció als especials serveys y sacrificis que li ha dispensat.

Y diu *La Renaixensa* tota entussiasmada:

«Tenim entés que altres cataláns tenen intenció de seguir l'exemple del Sr. Osona, sollicitant del M. I. C. G. de aquella tan petita com lliure y ditxosa nació catalana, *carta de naturalesa*.

Aixó es lo que han de fer. Y quan els castellanots els busquin ronya al cove, podrán fer l'orni, mostrantlos que baixan de la Vall d'Andorra.

D. Manuel Girona está procedint á la restauració del antich castell d'Aramprunyá, qual baronía ha adquirít... y bons quartos que li costa.

Poetas floralistas, ha arribat l'hora de cantar-lo:

«Te cripta á la Catedral
y un castell á la montanya
y ab la cripta y lo castell
ves qui li empeta la basa....»

Lo romans queda comensat. Qui l'acabi, pot te-

nir la seguretat de guanyar en la pròxima festa *un viol d' or y argent*.

Dos rajolers de Granollers, el *Rayu* y en *Punxa* van desafiar-se á qui faria mes mahóns en un' hora.

El *Rayu* va quedar-se á 726 y 'l *Punxa* va arribar á 728, guanyant la partida, y fent guanyar als que havian apostat per ell.

Ben mirat valen mes aquestas apostas que las que solen fer-se als Frontóns y á las Academies de billar.

Tractantse de *mahóns* sempre resultan mes *edificants*.

Llegeixo en una correspondencia de *La Espluga*.

«Los propietaris dels establiments se queixan molt de que venen poch forasters y aixó no 's pot atribuir sino á la forta crisi qu' estém atravesant.»

Pot deure's efectivament á la crisi, pero també á un' altra causa.

Avants la font ferruginosa de l' Espluga estava á disposició del públich, que 'n disfrutava gratuïtament. Avuy qui beu, paga.

Avants també hi havia llibertat per recórrer molts punts pintorescos del país, y avuy, á cada punt s' hi troban rétol's que diuen: «*No se permite el paso.*»

Camíns vehinals de us públich, com el de Vimodí á la Pena, han quedat englobats en la propietat particular.

Ab totas aquestas privacions, no te res de parti-

cular que cada any disminuheixi 'l número de banyistas y forasters.

Lo preu del pá ha pujat cinch céntims per tres lliuras.

Aixís pagan los farinares la ventatja que 'ls ha concedit l' Ajuntament, deixantlos encabessar en una forma, que segons cálculs, representa per ells un estalvi de un milió de pessetas.

Ab l' agregació, tal com s' ha fet, Barcelona pot ben dir que *ha fet un pá com unas hostias*.

Llegeixo:

«El gobernador civil ha dispuesto que los agentes de órden público que prestan servicio usen el uniforme á que pertenecen, conminando con la cesantía á los que no cumplan la orden.»

Un dels del cuerpo deya:

—No vull pas que 'm deixin cessant. Desde avuy dormiré vestit.

Sabém que 'l número que demá publicarà 'l popular senmanari *La Campana de Gracia* serà extraordinari y cridarà indubtablement l' atenció.

Tant la ilustració, deguda á reputadas firmas, com el text estarán á l' altura de las circunstancias y justificarán l' interés que aquestes extraordinaris venen despertant entre 'ls numerosos lectors d' aquell periódich.

AL BALNEARI

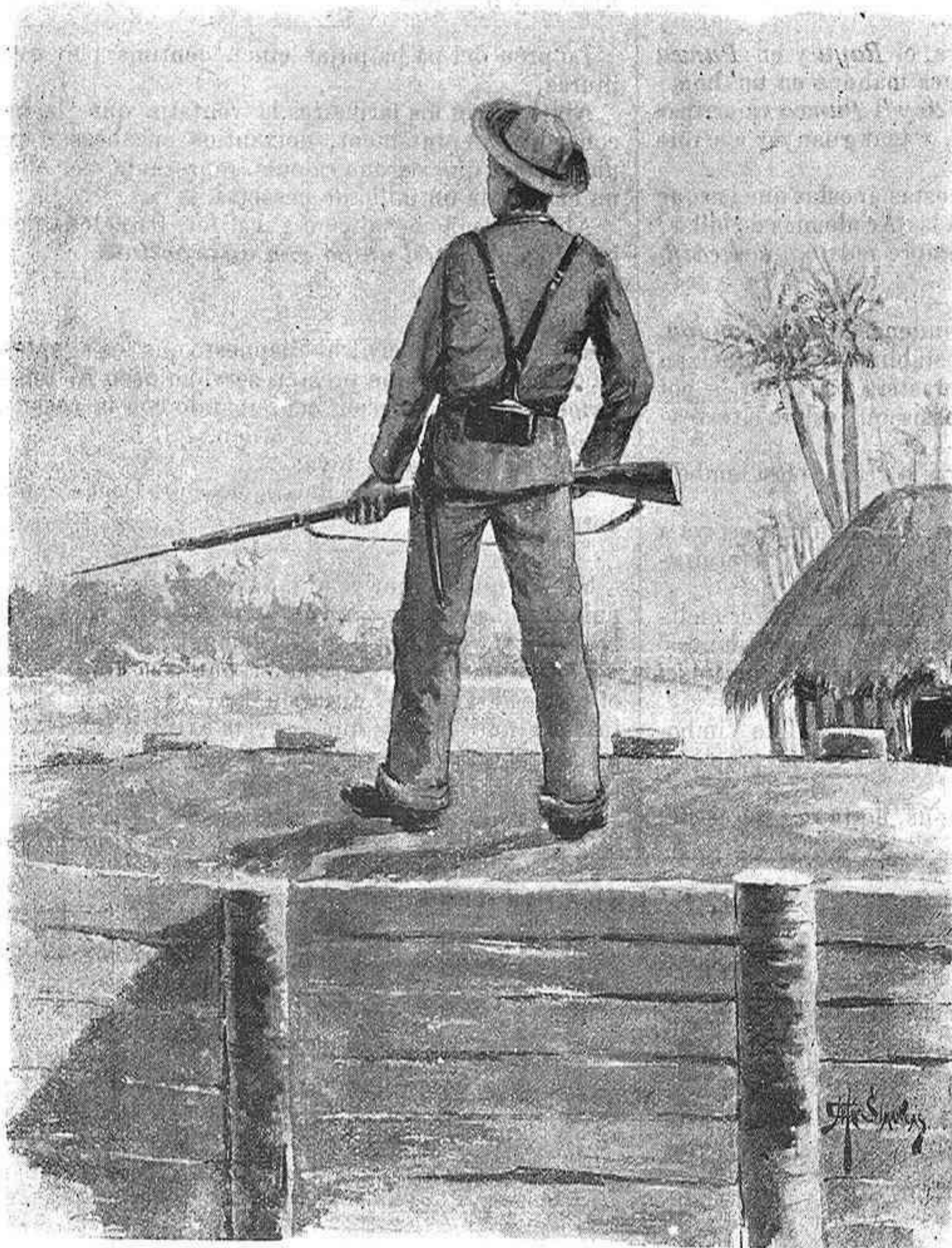
—¿Li proban hermosa, las ayguas del establiment?

—Lo que no 'm proba son: els mosquits que á tot'hora 'm'persegueixen.

CUBA.—NOTAS DE LA GUERRA

Quentos

Un centinella avansat.

En un poble de Marina acabavan de pescar un llus magnífich, que desde la palangre va anar directament á la cassola.

¡Y quina olor que feya!

Un foraster, convidat á menjarse'l, exclamá:

—¿Sentiu quín perfúm? Aquest llus ha mort en olor de santedad.

FRIOLERAS

Tens una cara com una verge
tens bonas formas,
tens 'ls ulls grossos, grossos y hermosos
y 'ts molt guapota,
moltes paraulas, molta franquesa
tens ab els homes;
¡llástima, noya, que al par no tingas
molta... vergonya!

Cada dia vaig al mar
y, no sabent de nadar,
entro en dintre sense pó,
puch sobre l' aygua surar
perque m' aguantan, crech jo,
las carbassas que 'm vas dar.

SALVADOR BONAVÍA.

Una vella mitj xiflada
trobá un día á una pa-
geseta á la qual feya
molt temps que no ha-
via vist y li preguntá:

—¡Ay Jesús!... Di-
gas... digas... ¿Ets tú ó
la teva germana la que
's va morir?

—No, avia, no... La
que 's va morir sigué
la meva germana, en-
care que jo vaig arribar
molt mes mala qu' ella.

Entre companys:

—Agustí ¿tens un pu-
ro per casualitat?

—Té... tuma.

Després d' encendre
'l gorrero fa una ganyo-
ta y diu:

—¡Noy, quín mal
gust que té... Poch val.

—No ho creguis: ca-
da cigarro de aquests
me vé á costar uns dos
rals.

—¡Dos rals!...

—Sí, noy, sí: dos rals
de cerillas.

Operació financiera:

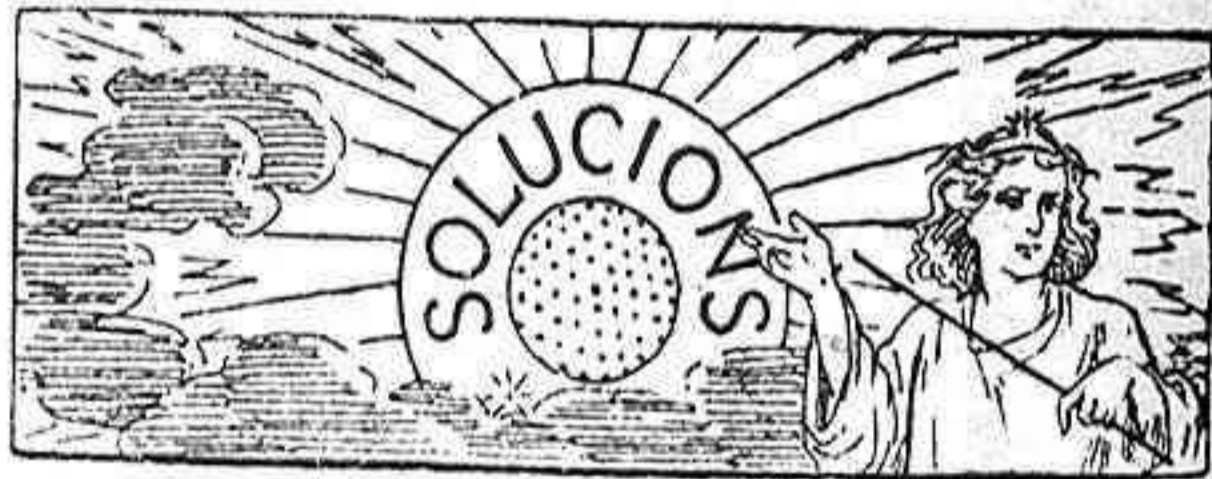
—Escolta Joanet: tú
qu' ets tan rich y tens
tan bon cor ¿vols fer un'
obra de caritat?

—¿De qué 's tracta?

—De deixar cinch du-
ros á un amich meu.

—¿Li fan molta falta?

—Moltíssima. Figú-
rat que no acaba may
de tornarme'ls.

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Es-ca-ti-ma-ri-a.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Ca-r-re-té.*
- 3.ª MUDANSA.—*Pau-Peu-Pou.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La Campana de Gracia.*
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*RE CA DO
CA NA RI
DO RI LA*
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Arbolí.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Com més endins menos enfora.*

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

BARCELONA A LA VISTA

CUADERNOS 1.º, 2.º, 3.º, 4.º, 5.º, 6.º, 7.º, 8.º, 9.º, 10.º, 11.º y 12.º

30 cénts.
Provincias
35

TAPAS para la encuadernación del Album
BARCELONA A LA VISTA, 2 pesetas

30 cénts.
Provincias
35

La casa se encarga de la encuadernación del Album, regalando por cada ejemplar que encuadernue una portada y un índice.

Precio de la encuadernación: UNA PESETA.

COLECCIONES COMPLETAS DE

◆ BARCELONA A LA VISTA ◆

192 fotografías, elegantemente encuadernadas

Encuadernación especial á la inglesa, con cordones de seda y tapas articuladas

Precio: 8 pesetas

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

ALGO DE TODO POR Francisco Salazar
Tomo 53 de la Colección.—Precio 2 reales.

ÚLTIMA PUBLICACIÓN

REVISTA DE COMISARIO

Zona...

Album de género Militar con 72 tipos, impreso en colores y cubierta alegórica

POR **Ricardo Fradera**

Precio: Ptas. 1'50.

La Campana de Gracia

Publicará demà dis-
sapte día 14, número

EXTRAORDINARI

Text é il·lustració de gran actualitat.

Preu 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No respónem d'extravíos, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponsalsde la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

VIATJES PINTORESCOS D' ISTIU (per F. GÓMEZ SOLER.)

Recorts de Viena.